

NGƯỜI KỂ CHUYỆN:

Sông A Tráng (H'Mông, 23 tuổi)

NGƯỜI CHỤP ẢNH:

Sông A Hịa (H'Mông, 27 tuổi)

AH1 - CHUYỆN CỦA TRÁNG

Người Xam Ta mình có bãi thả bò trên rừng, cách nhà ba kilômét, cứ một tuần lên thăm một lần, có nhà nuôi ít thì không lên xem nữa. Mỗi lần lên xem mình đếm tổng bò nhà người ta và bò nhà mình, nếu thấy đủ thì thôi, không đủ thì báo cho họ. Mùa hè có nhiều muỗi, ruồi, sợ nó bị đốt, chảy máu da, con ruồi vàng nó đẻ trứng vào thối thịt. Đi thấy con của mình thì mình về lấy thuốc sát trùng lên xử lý, con nhà họ thì mình báo họ lên xử lý. Sáng nay em lên thăm thấy hai con đang bị thối thịt, em xử lý xong rồi.

Năm 2016, 2017 bò nhà Sông A Chứ bị ngã xuống vực chết năm con bò. Nếu nuôi nhốt thì sẽ không bị thế này. Chắc sau này cũng sẽ nuôi nhốt, nhưng hiện chưa trồng đủ cỏ. Nếu phải đi chăn hoặc đi kiếm cỏ thì mình không có thời gian.

NGƯỜI KỂ CHUYỆN:

Thào Thị Ganh (H'Mông, 27 tuổi)

NGƯỜI CHỤP ẢNH:

Giàng A Lu (H'Mông, 9 tuổi)

NGƯỜI TRONG ẢNH:

Thào Thị Ganh (H'Mông, 27 tuổi)

AH2 - CHUYỆN CỦA GANH

Em rửa chuồng lợn. Đầu tiên là dọn phân, rồi lấy nước rửa, rửa xong để khô thì phun khử trùng tiêu độc bằng chai dự án (*Li-chăn*) tặng. Dùng hết thì em cũng sẽ đi mua để phun. Hàng tuần thì em rửa chuồng. Mỗi tháng phun khử trùng tiêu độc một lần. Em thấy phun thế này ít bị muỗi, bọ. Mình phun xong thì cảm thấy yên tâm hơn.

**NGƯỜI KỂ CHUYỆN
VÀ CHỤP ẢNH:**

Lèo Văn Quân (Thái, 36 tuổi)

AH3 - CHUYỆN CỦA QUÂN

Nhà mình trước cũng để trâu ở dưới gầm sàn, không có máng, kể cả máng nước. Nuôi thế này hôi mà dưới gầm sàn lúc nào cũng ẩm ướt, không tốt cho vật nuôi, tạo ký sinh trùng phát triển, nó ảnh hưởng đến sức khỏe con người nữa, phân trâu cũng hót để dưới gầm sàn. Theo chủ trương xây dựng nông thôn mới, nhà mình cũng vừa làm chuồng xong cuối năm 2019. Mình là người đứng đầu trong bản, mình phải làm trước, rồi đi tuyên truyền bà con. Mình cần đưa gia súc, gia cầm ra khỏi gầm sàn và làm chuồng trại riêng. Chuồng trại gầm cao, thoáng mát mùa hè, mình phải có cái máng ăn, máng nước, ống thoát nước tiểu, xử lý phân thì cần xây một cái bể riêng vừa ủ phân bò và phụ phẩm nông nghiệp, vừa sạch chuồng, đảm bảo vệ sinh cho vật nuôi, có phân bón cho cây trồng. Vườn nhà mình không phải dùng tới phân hóa học, chỉ dùng phân chuồng ủ thôi.

**NGƯỜI KỂ CHUYỆN
VÀ CHỤP ẢNH:**

Lèo Văn Quân (Thái, 36 tuổi)

AH4 - CHUYỆN CỦA QUÂN

Lần đầu tiên mình biết đá liếm là cái gì. Vừa thả ra nó tranh nhau liếm. Ngày trước nó chỉ được liếm ở nền nhà, nền sàn. Đá liếm có khoáng, giúp vật nuôi khỏe mạnh, lớn nhanh và đẹp ra. Bà con xem mô hình nhà mình cũng bắt đầu xôn xao chuẩn bị đặt mua.

**NGƯỜI KỂ CHUYỆN
VÀ CHỤP ẢNH:**

Lường Thị Thu (Thái, 37 tuổi)

AH5 - CHUYỆN CỦA THU

Đây là cho trâu uống thuốc tẩy sán lá gan. Cứ sáu tháng phải tẩy một lần, không nó có giun sán lại chậm lớn. Thường những con bị ghẻ thì họ mới tiêm, vừa để tẩy giun sán, vừa trị ghẻ. Bây giờ có chương trình dự án (*Li-chăn*) hướng dẫn về an ninh sinh học, sáu tháng một lần tẩy giun sán.

NGƯỜI KỂ CHUYỆN:

Lý A Nữ (H'Mông, 39 tuổi)

NGƯỜI CHỤP ẢNH:

Lý A Trống (H'Mông, 43 tuổi)

NGƯỜI TRONG ẢNH:

Lý A Nữ (H'Mông, 39 tuổi)

AH6 - CHUYỆN CỦA NỮ

Hôm ấy, cả bản Buôm Khoang tiêm vắc-xin tụ huyết trùng cho trâu bò. Vắc-xin do nhà nước cấp, dân không cần trả tiền vắc-xin, chỉ cần trả 2.000 đồng cho mỗi bơm kim tiêm.

Trước khi dắt bò vào giống, mình phải phun khử trùng tiêu độc, tiêm xong đàn của một hộ thì phải phun tiếp, rồi mới cho bò của hộ khác vào để tránh lây bệnh từ bò của hộ này sang bò của hộ khác. Trước đây, khi tiêm phòng, mình chỉ tiêm thôi, không phun khử trùng, nhờ dự án (*Li-chăn*) mình mới biết phun khử trùng để không lây dịch bệnh. Trước mình cũng không làm giống thế này, nhờ tham gia lớp thụ tinh nhân tạo bò của dự án *Li-chăn* mới biết làm giống. Không làm giống nó chạy quanh, đôi khi một mũi tiêm ra ngoài một nửa, không đủ liều.

NGƯỜI KỂ CHUYỆN VÀ CHỤP ẢNH:

Lò Thị Khuyên (Thái, 27 tuổi)

NGƯỜI TRONG ẢNH:

Lường Thị Thu, cán bộ thú y xã
Chiềng Lương (Thái)

AH7 - CHUYỆN CỦA KHUYÊN

Chị Thu là cán bộ thú y xã Chiềng Lương. Chị hay đi tiêm phòng cho con lợn, trâu, bò trong bản. Chị cũng tuyên truyền về dịch bệnh, phòng chống dịch bệnh như là viêm da nổi cục, lở mồm long móng ở trâu bò, hay dịch tả lợn Châu Phi trên lợn. Đợt trước trên địa bàn xã, bản Mồn, bản Ý Lường bị dịch tả lợn Châu Phi, chị tuyên truyền bà con lợn chết phải tiêu hủy, không ăn, người nuôi khử trùng tiêu độc, không thả rông gia súc. Bệnh tả lợn châu Phi chưa có vắc-xin nên chủ yếu là an ninh sinh học.

Trong ảnh, chị Thu đang đeo găng tay. Thiết bị bảo hộ gồm có quần áo, găng tay, ủng, khẩu trang để bảo vệ bản thân, tránh sự lây nhiễm từ động vật sang người. Nếu trường hợp đi tiêu hủy thì bắt buộc phải có đồ bảo hộ để không đem mầm bệnh ra ngoài, tiêu hủy xong trang thiết bị bảo hộ cũng phải đem đốt đi.

17/08/2021 17:58

NGƯỜI KỂ CHUYỆN VÀ CHỤP ẢNH:

Lường Thị Thân (Thái, 26 tuổi)

NGƯỜI TRONG ẢNH:

Anh Phái (Thái)

FF1 - CHUYỆN CỦA THÂN

Anh Phái bản Mờn đi cắt cỏ cho trâu. Giống cỏ voi bản Mờn bắt đầu trồng cũng hơn 10 năm trước rồi. Mới đầu trồng cỏ cho cá ăn thôi, trâu bò lúc đấy thả trên đồi. Sau họ không cho thả trâu bò nữa vì sợ nó phá rừng, trên rừng có cây măng con trâu, bò cũng ăn. Hồi năm 1997-1998, từ khi giao khoán rừng, rừng nhà ai người ấy trồng thì họ không cho thả nữa. Dần cải tiến nuôi nhốt thì ai cũng trồng cỏ voi. Mỗi hộ có ít thì 200-300m² trồng cỏ, nhiều thì 400-500m². Giờ nhu cầu trồng cỏ cao hơn, nuôi trâu bò nhiều không có cỏ, họ còn phá nương mía trồng cỏ nhiều. Bán con trâu, bò được 50-60 triệu đồng thì hơn làm nương mía, mà đỡ vất vả hơn làm mía. Cả năm làm mía cả nhà được 20-30 triệu mỗi năm. Từ khi dự án *Li-chăn* vào, ai cũng muốn chăn nuôi. Được dự án giúp về phòng bệnh, chữa bệnh mọi người yên tâm hơn.

**NGƯỜI KỂ CHUYỆN
VÀ CHỤP ẢNH:**

Lường Thị Dung (Thái, 24 tuổi)

NGƯỜI TRONG ẢNH:

Hà Văn Tuyên, con trai Hà Văn Piễn
/ Cầm Thị Thanh (Thái)

FF2 - CHUYỆN CỦA DUNG

Trong bản có mấy hộ không đủ cỏ cắt về cho trâu bò nên họ đi chăn 1 buổi. Trẻ em trong lúc nghỉ hè, nghỉ học thì tranh thủ đi chăn. Nếu trẻ phải đi học thì người lớn trong gia đình phải bớt một người đi chăn. Bây giờ đang nghỉ hè nên trẻ con đi chăn nhiều.

NGƯỜI KỂ CHUYỆN:

Quàng Thị Thuấn (Thái, 31 tuổi)

NGƯỜI CHỤP ẢNH:

Quàng Thị Nương (12 tuổi)

NGƯỜI TRONG ẢNH:

Quàng Thị Thuấn (Thái, 31 tuổi)

FF3 - CHUYỆN CỦA THUẤN

Đây là rơm em ủ u-rê rồi cho bò ăn. Trước khi tham gia tập huấn, thì chưa biết cho urea vào, chỉ cho ăn rơm. Bò ăn rơm ủ u-rê nó đẹp hẳn ra, lông mềm ra. Nó ăn nhiều hơn trước vì rơm mềm nó thích ăn hơn.

NGƯỜI KỂ CHUYỆN:

Quàng Thị Thuấn (Thái, 31 tuổi)

NGƯỜI CHỤP ẢNH:

Quàng Thị Nương (12 tuổi)

NGƯỜI TRONG ẢNH:

Quàng Thị Thuấn (Thái, 31 tuổi)

FF4 - CHUYỆN CỦA THUẤN

Em cho lợn ăn thân cây chuối ủ chua, trộn một ít cám trộn vào. Trước em chưa cho ăn cám trộn, nó gầy gò. Giờ sau tập huấn em cho ăn cám trộn nó lớn nhanh, khỏe mạnh.

NGƯỜI KỂ CHUYỆN VÀ CHỤP ẢNH:

Lý A Trống (H'Mông, 43 tuổi)

FF5 - CHUYỆN CỦA TRỒNG

Trước mình có trồng cỏ voi ta, năng suất cũng tốt, không cần nên không biết bao nhiêu nhưng chắc chắn là năng suất thấp hơn cỏ voi xanh này. Cỏ này mềm, bò rất thích ăn, cả thân nó cũng ăn. Mùa mưa mình hay cắt buổi tối, xong sáng hôm sau cho ăn để nó khô bớt nước đi thì trâu bò ăn sẽ không bị tiêu chảy.

**NGƯỜI KỂ CHUYỆN
VÀ CHỤP ẢNH:**

Lý A Trống (H'Mông, 43 tuổi)

NGƯỜI TRONG ẢNH:

Sông Thị Dụ (H'Mông, 43 tuổi)

FF6 - CHUYỆN CỦA TRỒNG

Cỏ voi xanh đã thu được để làm giống trồng thêm. Đáng lẽ mình có thể thu trước rồi, nhưng mình muốn nhân rộng giống cho một số hộ khác trong bản nên để cỏ già hơn. Ngọn cho trâu bò ăn, còn thân thì đem về cho một số hộ làm giống. Cỏ này trâu bò thích ăn nhất và năng suất cũng cao nhất. Thân cỏ trông như cây mía, cách trồng cũng như trồng mía.

**NGƯỜI KỂ CHUYỆN
VÀ CHỤP ẢNH:**

Lý A Trống (H'Mông, 43 tuổi)

NGƯỜI TRONG ẢNH:

Sông Thị Dụ (H'Mông, 43 tuổi)

FF7 - CHUYỆN CỦA TRỐNG

Vợ mình đang nhổ cỏ cho cỏ Mulato mới trồng xen trên nương mận. Lúc này cỏ mới trồng được 10 ngày. Người ta có người diệt cỏ, còn mình thì trồng cỏ. Cây mận cây nọ cách cây kia sáu mét để cho nó có không gian phát triển. Mình trồng cỏ vừa tận dụng đất trồng cỏ cho trâu bò, vừa tạo che phủ, giữ ẩm cho đất, chống xói mòn.

**NGƯỜI KỂ CHUYỆN
VÀ CHỤP ẢNH:**

Hà Văn Kim (Thái, 31 tuổi)

NGƯỜI TRONG ẢNH:

Hà Thị Hồng Vy (Thái, 12 tuổi)

FF8 - CHUYỆN CỦA KIM

Nường trồng thử nghiệm cỏ ghi-nê của dự án *Li-chăn*, trồng từ cuối tháng 5, tháng 7 thu hoạch được một đợt rồi. Thu hoạch xong bón một ít phân đạm cỏ lên rất tốt. Con gái mình đang giúp cắt cỏ về cho bò ăn. Nường cỏ ngay đối diện nhà nên cắt cho vào xe rùa đẩy về là được.

Trước cỏ voi ta mình tự đi tìm mua thân về trồng cách đây hai năm khi manh nha ý tưởng muốn nuôi bò để cải thiện kinh tế nhưng hiệu quả của cây cỏ voi đem lại không cao vì nó chỉ phát triển tốt vào mùa mưa, vào mùa khô không phát triển, thậm chí chết. Vì thế nên mình muốn tham gia thử nghiệm giống cỏ ghi-nê vì cũng tham khảo trên mạng xã hội thấy họ nói giống này chịu hạn tốt và chất lượng cỏ cao hơn.

**NGƯỜI KỂ CHUYỆN
VÀ CHỤP ẢNH:**

Lường Văn Yêu (Thái, 46 tuổi)

NGƯỜI TRONG ẢNH:

Lò Văn Thương (Thái)

FF9 - CHUYỆN CỦA YÊU

Nhà Lò Văn Thương có năm con trâu. Mùa không thu mía thì ủ ngọn mía cho trâu, bò ăn.

Ở bản Mồn mình khoảng năm 2016-2017, người dân ủ cỏ, ngọn mía cho trâu bò ăn. Thấy người ta làm mình cũng làm theo để bảo quản cỏ cho trâu bò ăn vào mùa khô thiếu thức ăn. Trước ủ mình không cho cái gì, chỉ ngọn mía không thôi. Qua lớp tập huấn (của dự án *Li-chăn*), mình biết cho cám gạo trộn cho nó lên men tốt hơn, và buộc kín túi không cho không khí vào để cỏ ủ không bị mốc, bị thối. Ủ cỏ thì trâu bò thích ăn hơn. Trước tập huấn chỉ ủ ngọn mía, sau tập huấn mình biết ủ cả cỏ nữa.

**NGƯỜI KỂ CHUYỆN
VÀ CHỤP ẢNH:**

Lường Văn Dũng (Thái, 41 tuổi)

NGƯỜI TRONG ẢNH:

Cầm Thị Nò (Thái)

EN1 – CHUYỆN CỦA DỪNG

Đây là nương cỏ xen gỗ lát nhà Cầm Thị Nò. Phía dưới trồng paspalum, mulato, lạc dại, phía trên trồng stylo. Nương này trước kia trồng ngô 7-8 năm nó bạc màu, nó không lên nữa. Trồng cây lát để phủ xanh đất trống. Sau hai năm trồng cây lát, lại trồng ngô nó cũng không lên. Sau đó có dự án (*Li-chăn*) cho hạt cỏ thì trồng thử để chống xói mòn cải tạo đất, lại có thêm cỏ cho bò ăn.

NGƯỜI KỂ CHUYỆN:

Lường Thị Dung (Thái, 24 tuổi)

NGƯỜI CHỤP ẢNH:

Quàng Văn Quyền (Thái)

NGƯỜI TRONG ẢNH:

Lường Thị Dung (Thái, 24 tuổi)

EN2 – CHUYỆN CỦA DUNG

Em đang xúc phân vào bao để đem lên nương bón cho cây xoài, nhãn. Trước khi có tập huấn của dự án *Li-chăn* hồi tháng 3/2021, thì nhà em chưa ủ phân lần nào. Sau khi tập huấn, mới thu phân trâu, bò ủ. Mình tận dụng được phân chuồng và phụ phẩm có sẵn, tiết kiệm được tiền mua phân bón. Phân này tươi, xốp. Phân hóa học ngấm xuống đất, bay lên trời, đất khô lắm. Mà mua phân hóa học giờ cũng đắt lắm. Trước phân đạm 80.000 đồng/10kg, giờ 120.000 đồng /10kg.

**NGƯỜI KỂ CHUYỆN
VÀ CHỤP ẢNH:**

Lèo Thị Xiền (Thái, 31 tuổi)

EN3 – CHUYỆN CỦA XIỀN

Sau khi thu hoạch lúa vào tháng 6, lại vào mùa mưa, mọi người sợ không kịp đem rơm về nên họ đốt để tận dụng chỗ đất đó để cấy vụ mới. Nhưng đốt thế này thì không tốt vì khi mình đốt khói nó ô nhiễm bầu không khí. Khi đốt như vậy, khói mù mịt bao phủ quanh đồi núi. Sáng chiều tối có sương, khói không bay lên được, cứ mù mịt, cảm giác không khí khó thở. Nếu có thời gian, mọi người nên tận dụng đem rơm về để làm thức ăn cho trâu, bò và để ủ phân hữu cơ, trồng nấm rơm rất thơm ngon.

NGƯỜI KỂ CHUYỆN VÀ CHỤP ẢNH:

Sông A Tráng (H'Mông, 23 tuổi)

EN4 - CHUYỆN CỦA TRÁNG

Cái vạt đất trống trong ảnh là rừng bị đốt từ ngày 13 tháng 5 năm 2021. Sáng hôm đó thấy khói lên, bác Châu trưởng bản hô dân đi dập lửa, dập xong đến trưa thì lại chạy tiếp, hô cả dân bản đi, lại dập tiếp, xong đến chiều lại cháy tiếp, cả bản lại đi dập. Đây chắc chắn không phải dân bản mình đốt vì mình hiểu rằng đốt sẽ bị thiên tai, lũ lụt, không có cây che bóng sẽ bị nóng hơn, và bị xói mòn. Nương tảo của nhà Sông A Chứ cháy mất 100 cây, nếu không cháy thì tháng 8 năm nay mới bắt đầu thu hoạch. Mỗi cây thu quả bán được 200.000 đồng. Thế là mất 20 triệu đồng. Cháy mất tầm 2 héc-ta, mà đây là đi dập rồi, nếu không cả cái đồi dân đang ở cũng cháy hết. Cái này chắc dân ở nơi khác vào đốt để cỏ lên họ chăn bò.

(Sau 1 tháng)

(Sau 2 tháng)

NGƯỜI KỂ CHUYỆN VÀ CHỤP ẢNH:

Thào Thị Ganh (H'Mông, 27 tuổi)

EN5 – CHUYỆN CỦA GANH

Cây lạc dại này em trồng cho dê ăn để có nhiều dinh dưỡng, có chất hơn. Em đang muốn trồng rất nhiều nhưng chỉ được một bao giống. Lúc họ chở đến nhà trời nắng nóng, gần chục ngày mới mưa nên nó chưa lên nhiều. Giờ em mong muốn trồng được một mảnh rất là to để cho dê ăn. Khi nào được nhiều, em sẽ chia cho các chị em cùng trồng, để nó vừa tạo che phủ, chống xói mòn cho đất, vừa có thức ăn cho dê.

Sau khoảng hơn một tháng, lạc dại lên tốt. Hiện giờ đã ra nhiều hơn và đã ra hoa.

**NGƯỜI KỂ CHUYỆN
VÀ CHỤP ẢNH:**

Quàng Thị Thuấn (Thái, 31 tuổi)

GEN1 – CHUYỆN CỦA THUẤN

Đây là ảnh đàn lợn nhà em được dự án *Li-chăn* phối nhân tạo cho, để được sáu con đẹp lắm, khỏe mạnh, lớn nhanh. Để cuối tháng 5 mà sau hơn một tháng đã sắp được 10kg rồi đấy. Sau này, em vẫn muốn phối lại giống này nữa nhưng chưa biết chỗ nào làm. Hàng xóm ai cũng hỏi mua nhưng em muốn giữ lại nuôi.

NGƯỜI KỂ CHUYỆN:

Quàng Thị Ly (Thái, 21 tuổi,
Lèo Thị Xiển (Thái, 31 tuổi)

NGƯỜI CHỤP ẢNH:

Quàng Thị Ly (Thái, 21 tuổi)

GEN2 – CHUYỆN CỦA LY VÀ XIỂN

Đây là chuồng lợn nhà em, tận dụng cái hang đá có sẵn trong nhà. Con lợn nái này nuôi được hai năm rồi, nó đẻ được một lứa chín con rồi, giờ là lứa thứ hai. Nhà em cho nhảy trực tiếp. Nó đẻ được sáu con nhưng chết một con, không biết do mẹ nó đè lên nó bị ngạt hay chết từ trong bụng rồi, con đấy to nhất, chắc đẻ khó. Lúc nó chữa to em cứ tưởng đẻ được nhiều con.

Đợt trước dự án vào phối nhưng không đậu, sau em cho phối trực tiếp. Để phối đậu cần có kinh nghiệm canh để biết chu kỳ động dục của nó. Nếu mình có kinh nghiệm, em muốn thụ tinh nhân tạo hơn vì giống nó lớn nhanh hơn.

Từ hồi dự án vào em mới biết có phối tinh nhân tạo. Nếu phối trực tiếp, vận chuyển con đực khó, đường bản Oi đi mùa mưa lại càng khó vận chuyển. Con đực em mượn của nhà bà Sáng trong bản, nhưng con đực to, phải nhờ khiêng lên xe cùng, rồi về cho vào chuồng. Chồng không có nhà, em phải tự khiêng rất khó khăn. Mỗi lần mượn con đực trả 150.000 đồng.

Cho nhảy trực tiếp phải đi chọn giống tốn khá nhiều thời gian, rồi về hai con lợn phải làm quen với nhau, cũng phải để lại đến hôm sau mới trả. Còn thụ tinh nhân tạo thì chỉ tốn 10-20 phút. Nó đảm bảo vệ sinh, không bị lây bệnh truyền nhiễm. Con lợn nhảy, mình không phải là chủ chưa chắc đã rửa vệ sinh cho nó được.

NGƯỜI KỂ CHUYỆN:

Lèo Thị Xiền (Thái, 31 tuổi)

NGƯỜI CHỤP ẢNH:

Hà Văn Chung (Thái, 35 tuổi)

NGƯỜI TRONG ẢNH:

Lèo Thị Xiền (Thái, 31 tuổi)

GEN3 – CHUYỆN CỦA XIỀN

Đây là lợn nái nhà em, cũng là dòng lợn bản tại địa phương được bà con dân bản nuôi nhiều nhất từ trước tới nay. Đợt này đực giống ở địa phương khá ít và nguy cơ cận huyết cao vì lấy giống mẹ trong bản, nên không phối giống nhảy trực tiếp mà nhà em lấy tinh về tự phối nhân tạo. Trước nhà em cũng đã từng phối nhân tạo cho lợn nái sinh sản rồi. Đợt này khá thành công, vượt cạn ra tới 15 em nhưng chỉ được 12 em khỏe mạnh phát triển tốt. Lợn con được bú sữa đầu từ lợn mẹ rất quan trọng vì sữa đầu chứa nhiều dinh dưỡng có kháng thể tăng sức đề kháng làm cho hệ miễn dịch lợn con phát triển tốt nhất. Lợn mẹ sau sinh phải cho ăn thức ăn nhiều dinh dưỡng.

NGƯỜI KỂ CHUYỆN VÀ CHỤP ẢNH:

Lường Văn Yên (Thái, 46 tuổi)

LI1 – CHUYỆN CỦA YÊU

Đàn lợn nhà ông Nguyễn là giống lợn bản. Ông Nguyễn mua con giống về, nuôi đến Tết thì bán. Lợn giống mỗi con 6-8kg, mỗi cân 200.000 đồng. Nuôi đến lúc bán được 30kg/con. Lúc bán thì khoảng 140-150.000/kg cân hơi. Lợn to hơn thì rẻ hơn. Lợn thịt được giá nhất là nuôi sau

10-12 tháng. Sau nó to, béo, nhiều mỡ thì giá rẻ hơn, chỉ khoảng 70.000-80.000/kg. Thường họ mua gửi xuống xuôi. Lợn bản rất dễ bán, có nhiều người đặt vì thịt nó thơm ngon.

Ở đây mọi người thích nuôi lợn bản, không thích nuôi lợn lai vì quen nuôi rồi, ăn thịt ngon, người ta cũng mua giá đắt hơn. Lợn siêu nạc người Thái làm nướng làm ruộng không nuôi được vì không mua thức ăn tinh nhiều, thường chỉ cho ăn rau, ngô. Phải nuôi nhiều mới được, nuôi ít không bổ công. Lợn trắng có ưu điểm là lớn nhanh hơn, nhiều nạc hơn. Lợn bản thì mỡ dày đến 10cm, lớn chậm. Lợn trắng nuôi bốn tháng xuất chuồng nó được khoảng 80-100kg. Lợn bản thì phải 10-12 tháng mới được 50-60kg. Dân bản nuôi lợn phần đa là không bán mà để làm cỗ cưới, làm cúng. Nuôi được mình không mất tiền mua.

NGƯỜI KỂ CHUYỆN VÀ CHỤP ẢNH:

Lý A Trống (H'Mông, 43 tuổi)

LI2 – CHUYỆN CỦA TRỐNG

Đây là đường trong bản Buom Khoang, mùa mưa ô tô không đi được, xe máy cũng còn khó đi. Từ bản Buom Khoang xuống Ủy ban nhân dân xã Chiềng Lương chỉ đi được ngày nắng, ngày mưa nó bùn lầy, trơn, dính đất vào bánh xe, đường hẹp, rãnh to chỉ đủ hai bánh xe máy đi. Mùa mưa chỉ 7km đó mà đi xe máy mất 1 tiếng. Chỉ có một đường đấy, không có đường nào khác. Đi học, đi mua, đi bán đều phải đi cái đường ấy. Nếu muốn bán con trâu, con bò phải dắt bộ xuống mất một buổi, không có ô tô đến đâu. Người mua họ cũng yêu cầu người nuôi phải dắt xuống đường nhựa thì họ mới mua. Nếu không dắt thì họ sẽ trừ tiền thuê người khác dắt 200.000-300.000 đồng mỗi con. Mình muốn xây chuồng thì mua vật tư cũng khó vận chuyển. Tiền vật liệu với tiền vận chuyển bằng nhau. Vì thế nên khó khăn cho việc xây dựng chuồng trại.

NGƯỜI KỂ CHUYỆN:

Hà Văn Kim (Thái, 31 tuổi)

NGƯỜI CHỤP ẢNH:

Mai Thanh Tú (Kinh, 36 tuổi)

NGƯỜI TRONG ẢNH:

Các hộ tham gia nhóm sở thích chăn nuôi ở Chiềng Chung gồm Hoàng Thị Chấp, Lèo Thị Xiển, Hà Văn Kim, Lò Văn Cươi, Lò Văn Thong, Sòng A Tráng

LI3 – CHUYỆN CỦA KIM

Hôm đấy lúc nghỉ ăn trưa tranh thủ họp nhóm đồng sở thích chăn nuôi. Do được đi tập huấn về, và nhận thấy lợi ích mà nhóm chăn nuôi cùng sở thích mang lại như là cùng đầu vào, đầu ra, liên kết chuỗi sản xuất, tiêu thụ và cùng áp dụng an ninh sinh học trong chăn nuôi, mình nói lại cho bà con trong bản. Nhắc đến nhóm sở thích chăn nuôi, bà con rất hào hứng. Trong cuối năm nay, sẽ thành lập nhóm, trong bản có 11 hộ muốn tham gia, 2 hộ còn lại đang băn khoăn. Hiện tại cũng đang phân vân, đang có mô hình nuôi lợn và nuôi bò vỗ béo, chắc nhóm sẽ làm mô hình nuôi bò vỗ béo trước.

**NGƯỜI KỂ CHUYỆN
VÀ CHỤP ẢNH:**

Lường Thị Thu (Thái, 37 tuổi)

NGƯỜI TRONG ẢNH:

Mẹ anh Lý A Trống, Mùa Thị Mị,
gần 70 tuổi

CUL1 – CHUYỆN CỦA THU

Đây là máy xay ngô, giờ ít người dùng, toàn dùng máy xát. Trên Buôn Khoang không có điện nên họ vẫn dùng cối xay này để xay ngô cho trâu, bò, lợn, gà. Lợn thì có hộ nấu bột ngô với rau, thân cây chuối. Bột ngô ủ với cỏ, thân cây chuối cho cả lợn, ngan, gà ăn, hoặc đổ thẳng cho ăn cũng được.

NGƯỜI KỂ CHUYỆN VÀ CHỤP ẢNH:

Lý A Trống (H'Mông, 43 tuổi)

CUL2 – CHUYỆN CỦA TRỐNG

Nhà mổ lợn để làm lễ cúng dòng họ Lý ở bản. Cái này mỗi năm làm một lần vào ngày 17 tháng 7 âm lịch. Lễ này làm để cầu bình an, người đi đâu đi đó không bị tai nạn. Cúng xong phải kiêng dùng những vật sắc như dao, liềm, cuốc, xẻng trong vòng ba ngày. Dùng một con dao nhỏ trong nhà thì được, chứ cầm dao ra khỏi nhà là không được.

Họ Lý ở bản có 18 hộ, nhà bao nhiêu người to nhỏ đều đến hết. Lễ cúng này mỗi một con lợn 58kg, của một nhà họ Lý nuôi. Năm nay làm nhà này thì năm sau làm nhà khác. Mỗi năm chuyển một nhà. Con lợn thì mỗi nhà góp một ít. Số còn lại gia đình chịu. Lễ này thường là mổ lợn, còn trâu, bò từ trước đến nay chưa thấy mổ vì vẫn ít hộ, chưa cần đến mổ trâu, bò.

**NGƯỜI KỂ CHUYỆN
VÀ CHỤP ẢNH:**

Lường Văn Yêu (Thái, 46 tuổi)

NGƯỜI TRONG ẢNH:

Lò Thị Chiêm (Thái, 41 tuổi) và
Hoàng Ánh Tuyết (Thái, 7 tuổi)

GEN4 - CHUYỆN CỦA YÊU

Con bê nhà Lò Thị Chiêm ra đời sau 9 tháng 10 ngày mang thai bằng phương pháp thụ tinh nhân tạo. Chính xác là 9 tháng 10 ngày luôn, gia đình có ghi chép lại ngày phối. Con bê này được 2 ngày tuổi mà lớn như con bê thường 3-4 tháng rồi đấy. Gia đình rất vui mừng, phấn khởi và mong muốn tiếp tục thụ tinh nhân tạo cho cả bò và cả lợn. Các hộ xung quanh cũng mong muốn như vậy vì con lai to, lớn nhanh và đẹp.